

Innst. O. nr. 52

(2004-2005)

Innstilling til Odelstinget fra næringskomiteen

Dokument nr. 8:25 (2004-2005)

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Olav Akselsen, Øystein Hedstrøm og Odd Roger Enoksen om lov om endring i lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Den 14. juni 2004 (jf. Innst. S. nr. 248 (2003-2004)) vedtok Stortinget (også med regjeringspartienes stemmer) følgende:

"Stortinget ber Regjeringen legge aksjelovens normalregler til grunn ved fastsettelse av utbytte fra Statkraft SF."

I statsbudsjettet (St.prp. nr. 1 (2004-2005)) ønsker Regjeringen å oppheve dette vedtaket:

"Regjeringen foreslår på denne bakgrunn at Stortingets vedtak nr. 465 for 2003-2004 om å legge aksjelovens normalregler til grunn ved fastsettelse av utbytte fra Statkraft SF oppheves, jf. vedtak XIII."

Forslagsstillerne er uenige i Regjeringens forslag, og vil med dette foreslå at styrets rett til å vedta utbytte blir hjemlet i lov på lik linje med et ordinært aksjeselskap.

Staten har gjennom praktiseringen av sin utbyttepolitikk tidligere hindret naturlig egenkapitaloppbygging i Statkraft. Selv om staten har hatt gode intensjoner som å være langsiktig i sin utbyttepolitikk, har de politiske prioriteringene når statsbudsjettet skal gjøres opp, vist at utbytte fra statsselskapene er en egnet salderingspost. Det var en erkjennelse som kom klart frem under behandlingen i Stortinget i juni 2004, at denne praktiseringen ikke kan fortsette for et

selskap som er i et internasjonalt konkurransemarked.

Forslagsstillerne hadde tillit til at etter en grundig debatt med påfølgende vedtak om at "selskapet skulle følge normalregelen i aksjeloven ved fastsettelse av utbytte," skulle vedtaket respekteres og etterfølges. De forsikringer som ble gitt, var at staten ikke skulle benytte selskapets overskudd som en salderingspost for statsbudsjettet, men at aksjelovens vanlige prinsipper for fastsettelse av utbytte skulle følges. Når Regjeringen i budsjettet for 2005 forutsetter et utbytte på 3,4 mrd. kroner og at store salgsgevinster på 1,5 mrd. kroner også blir tatt med i utbyttegrunnlaget, er dette et klart brudd med Stortingets vedtak. Selskapet vil da få et utbytte som er 1,4 mrd. kroner høyere enn det styret har lagt til grunn, og Regjeringen har heller ikke tatt hensyn til at store salgsgevinster ikke skal inngå i utbyttegrunnlaget. Forslagsstillerne mener dette vil ha negative følger for Statkraft.

Vurdering fra analyseselskapet Standard & Poor's to dager etter at statsbudsjettet ble lagt frem, konkluderer med følgende:

"The implications of the prolonged aggressive dividend by the Norwegian government, are negative. This cash drain on Statkraft limits the headroom for deviations from operational and financial expectation under the current rating."

Denne karakteristikken er svært alvorlig for et selskap som tar opp lån over sin egen balanse. Mulighetene for å inngå samarbeidsprosjekter og partnerskap kan bli vesentlig redusert, noe som forventes å medføre betydelige fremtidige tap av mulige inntekter. Videre vil selskapets mulighet til å stille sikkerhet i forbindelse med handelsvirksomheten på kontinentet reduseres i en grad som eliminerer Statkrafts nåværende fortrinn på dette feltet.

Forslagsstillerne har merket seg at Statkrafts styre har lagt til grunn et utbytte for 2004 på 2 mrd. kroner, som er omtrent 50 pst. av resultatet etter skatt. Dette er også i overensstemmelse med forventninger på nivået som kom til uttrykk i komitéinnstillingen, og som ble bekreftet av næringsstatsråden, under debatten den 14. juni 2004:

"... fremgår det ganske klart at komiteen på bred basis mener at 50 pst. utbyttepolitikk over tid er det leiet det skal ligge i."

Statseierskapsutvalget som har hatt som sitt mandat å vurdere en bedre organisering og forvaltning av det statlige eierskapet, har avgitt sin utredning. Det blir departementets oppgave å fremme forslag for Stortinget til en modell for en mer profesjonell utøvelse av det statlige eierskapet. I denne forbindelse forutsetter Stortinget at dersom aksjene i Statkraft AS på et tidspunkt overføres til staten og at Statkraft dermed blir et statsaksjeselskap, gjøres det en endring i aksjeloven som tilsvarer det som i dette forslaget foreslås når det gjelder lov om statsforetak.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Vedtak til lov

om endring i lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak

I

I lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak gjøres følgende endring:

§ 17 tredje ledd nytt andre punktum skal lyde:

I Statkraft SF kan foretaksmøte ikke beslutte utdelt høyere utbytte enn styret har foreslått eller godtar.

II

Loven trer i kraft straks."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Bendiks H. Arnesen, Grethe Fossli og Aud Gaundal, fra Høyre, Silja Ekeland Bjørkly, Ivar Kristiansen og Michael Momyr, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm, fra Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, May-Helen Molvær Grimstad og Einar Steensnæs, og fra Senterpartiet, Odd Roger Enoksen, viser til forslaget fra stortings-

representantene Akselsen, Hedstrøm og Enoksen om fastsettelse av utbytte fra Statkraft SF og til brev fra Nærings- og handelsdepartementet av 8. desember 2004 (vedlagt).

Budsjettmessige hensyn

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, viser til at forslaget innebærer at staten fortsatt skal fastsette utbytte fra Statkraft, men dette skjer på vanlig måte gjennom beslutninger i styret og generalforsamlingen. Flertallet minner om at statsråd Gabrielsen kommenterte forholdet mellom staten og styret ved fastsettelse av utbytte under stortingsdebatten 14. juni 2004 ved behandlingen av St.prp. nr. 53 (2003-2004) Statens eierskap i Statkraft SF:

"aksjelovens normalregler er at styret overfor generalforsamlingen foreslår et utbytte. Så vidt jeg husker, har generalforsamlingen to opsjoner. Det er å akseptere det, eller gjøre noe med styret. Som statsråd anser jeg det som uaktuelt å instruere styret om nivået på utbytte. Men det er alltid, som jeg sa i mitt forrige svar, en dialog mellom eier og ethvert styre om hva som skal være utbytte i det enkelte år."

Flertallet mener at når staten utøver sitt eierskap i Statkraft, bør hensynet til selskapets beste legges til grunn. Flertallet mener det vanskelig lar seg forene med selskapets behov for forutsigbarhet å be styret og ledelsen om på den ene siden å drive selskapet på kommersielle vilkår og samtidig tilkjenne gi at statsbudsjettets inntektsside til slutt blir hovedhensynet for staten.

Flertallet finner det uheldig at utbytte fra statselskaper benyttes til saldering av statsbudsjettet. Det innebærer at man ikke får en profesjonell håndtering av statens rolle som eier fordi man på kort varsel endrer utbytte og selskapets egenkapitalsituasjon. Flertallet mener det skaper for stor usikkerhet til at selskapet kan vurdere kommersielle muligheter på en god måte. Flertallet vil minne om at også selskapets långivere, samarbeidspartnere og kredittrateringselskaper vurderer dette som negativt.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti viser videre til gjeldende rammevilkår som innebærer at Stortinget i forbindelse med budsjettbehandlingen hvert år kan foreta en samlet prioritering av fellesskapets ressurser. Dersom staten ikke lenger kan fastsette utbyttet fra Statkraft, vil dette ha klare konsekvenser for arbeidet med statsbudsjettet. Fleksibiliteten til å prioritere anvendelsen av statens samlede midler vil bli redusert.

Eierkontroll

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, viser til at Regjeringen i flere offentlige dokumenter har redegjort for hvordan den vil utøve sitt eierskap, både generelt og i forhold til Stortinget. Statkraft skal være et kommersielt foretak som konkurrerer på like vilkår med andre kraftprodusenter.

Flertallet vil peke på at Regjeringen i forbindelse med St.meld. nr. 22 (2001-2002) Et mindre og bedre statlig eierskap uttalte at den i utøvelsen av sitt eierskap ønsker å legge til grunn alminnelig aksepterte prinsipper for god eierskapsutøvelse. Flertallet viser til punktene 3-5 i meldingens 10 prinsipper for godt eierskap. Det følger av disse prinsippene at staten har til hensikt å ivareta de nødvendige styringsbehov gjennom vedtektene og utøve sin eierinnflytelse gjennom generalforsamlingen.

Flertallet mener derfor at argumentet overfor Statkraft om at "høye utbyttekrav fører til kapitaldisiplin og styrket eierkontroll ved at større investeringsprosjekter må bringes frem for eier", således ikke er i tråd med den arbeidsdeling Regjeringen selv skisserer skal være mellom styret og eier.

Flertallet understreker at det i henhold til aksjelovens normalregler er styrets ansvar å legge frem forslag om utbytte for generalforsamlingen. Likevel er eier sikret stor grad av kontroll, og ytterligere eierkontroll kan vanskelig håndheves uten å medføre brudd på aksjelovens normalregler om forholdet mellom eier og styre samt prinsippene for et godt eierskap.

Flertallet minner om at Regjeringen har tilkjennegitt sin støtte til den strategi som styret og ledelsen i Statkraft har utarbeidet. Dette er en strategi som reflekterer at selskapet driver i en bransje som fortsatt preges av restrukturering både nasjonalt og internasjonalt. Flertallet mener at når staten som eier har godkjent en strategi som både inkluderer en norsk konsolidering og en viss vekst, så må egenkapitalen i Statkraft reflektere dette. Flertallet vil hevde at dagens utbyttensnivå og egenkapitalsituasjon bryter med anbefaling nr. 3 i "Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse" som sier at "Selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset mål, strategi og risikoprofil". Flertallet viser i den forbindelse til at Statkraft har en BBB+ rating. Dersom selskapets strategi skal kunne realiseres, krever det ytterligere egenkapitaloppbygging.

Flertallet mener utøvelsen av et aktivt eierskap betyr at staten sørger for at det oppnevnes et kompetent styre, og at dette styret får klare krav til den avkastning og utvikling som staten ønsker for selskapet. Dersom staten som eier ikke følger styrets anbefaling til utbetaling av utbytte (hvilket ikke kan

skje i børsnoterte selskap som er den type selskap som er utgangspunktet for "Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse"), vil flertallet peke på at eier vanskelig kan vurdere styrets og ledelsens evne til å oppnå strategiske mål. Styret og ledelsen vil miste mye av ansvaret for selskapets finansielle stilling når eier selv tar ansvaret for utbyttensnivået.

Flertallet mener staten best kan utøve sin eierrolle ved å la styret fastsette utbyttensnivået i Statkraft. Videre må styret sørge for at det fastlegges en strategi som er i tråd med eiers ønsker og at selskapet drives på en måte som muliggjør at strategien kan gjennomføres. Eieren må på sin side akseptere et utbyttensnivå som styret finner forsvarlig hensyntatt selskapets finansielle stilling og strategiske ambisjoner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil understreke at høye utbyttekrav sørger for kapitaldisiplin og styrket eierkontroll ved at større investeringsprosjekter må bringes frem for eier, eller finansieres med fremmedkapital. Dette er også forhold som private eiere i økende grad er opptatt av. I den nye "Norsk Anbefaling om Eierstyring og selskapsledelse" heter det i pkt. 3 "Selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset mål, strategi og risikoprofil". I kommentarene er dette bl.a. utdypet slik:

"Anbefalingen om at selskapet skal ha en egenkapital som er tilpasset mål, strategi og risikoprofil medfører at det også bør begrunnes dersom overskytende del av egenkapitalen beholdes i selskapet og ikke tilføres aksjeeierne gjennom utbytte eller kapitalnedsettelse".

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti viser videre til St.meld. nr. 22 (2001-2002) der det fremgår følgende: Det synes [også] å være forholdsvis godt dokumentert at aktiv eierstyring påvirker lønnsomheten positivt. God eierstyring forutsetter en kombinasjon av kapital og kompetanse. Det synes å være belegg for å hevde at det gjennomgående er slik at de eiere som eier direkte framfor indirekte bidrar mer til effektiv eierstyring og derigjennom økt lønnsomhet.

Disse medlemmer understreker at statseide selskaper trenger aktive eiere. Når det av ulike politiske grunner ikke er ønskelig å bringe private eiere inn i de statseide selskapene, tilsier dette at staten bør ivareta muligheten til å fastsette utbyttet. Gjennom dette ivaretas en viktig kontrollfunksjon med statselskapene. Dette medfører at så vel bedriftsøkonomiske som samfunnsøkonomiske hensyn kan balanseres ut på en god måte.

Emisjonsmuligheter

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, viser til at statens tidligere håndtering av spørsmålet om kapitaltilførsel til Statkraft har tatt tid. Når selskapet har søkt om ny egenkapital fra eier, har det gjennomsnittlig gått mer enn 12 måneder før svar er gitt. Flertallet mener at med den dynamiske utviklingen og de raske endringene kraftsektoren opplever, er det ikke tjenlig å avvente en såpass lang søknadsprosess knyttet til hvert enkelt prosjekt. Flertallet vil hevde at Statkraft fortløpende må kunne respondere på de forretningsmulighetene som oppstår.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti viser til at de heleide selskapene har langt lavere emisjonskostnader enn private selskaper. Dersom Statkraft har behov for kapital, kan dette enkelt og relativt hurtig tilføres selskapet dersom det er nødvendig. Dette har skjedd flere ganger, og det er grunn til å minne om at staten i perioden 1996-2003 tilførte Statkraft nærmere 17 mrd. kroner i ny egenkapital. Disse medlemmer mener det således er mindre grunn til at statsforetak og statsaksjeselskap skal holde tilbake store deler av overskuddet, for å ha beredskap for fremtidige investeringsmuligheter, enn det som vil være tilfellet i børsnoterte selskap med en bred eiersammensetning. Videre kapitaltilførsler forutsetter at eiers avkastningskrav møtes, og at kapitalen er nødvendig for å underbygge Statkrafts strategiske innretning.

Konstitusjonelle forhold

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, viser til forslaget om en endring av statsforetaksloven § 17 og forholdet til Grunnloven § 19. Flertallet vil henlede oppmerksomheten mot aksjelovsrevisjonen i 1976 der forholdet til Grunnloven § 19 ble utførlig drøftet, jf. Ot.prp. nr. 19 (1974-1975) Om aksjeselskaper. Den underliggende problemstilling var hvorvidt statsaksjeselskaper helt ut skulle eller kunne likestilles med alminnelige aksjeselskaper. Flertallet viser til Justis- og politidepartementets oppsummering av den statsrettslige diskusjon i odelstingsproposisjonen vedrørende rekkevidden av Grunnloven § 19:

"som påpekt i avsnitt 4.8.3.3.5 foran mener departementet at Stortinget kan fravike den tolking av § 19 det tidligere har gått inn for. Spørsmålet om å likestille statsaksjeselskaper og statsbedrifter er derfor ikke et rettslig men et politisk spørsmål."

Flertallet sier seg enig i dette.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det flere ganger er blitt foretatt utredninger i forhold til eventuelle konstitusjonelle begrensninger for aksjelovgivningen. Det vises i denne forbindelse blant annet til Ot.prp. nr. 19 (1974-1975) om aksjeselskaper s. 80 flg. med vedlegg 1 og 2, og Innst. O. nr. 50 (1975-1976).

Utgangspunktet her er Grunnloven § 19:

"Kongen vaager over, at Statens Eiendomme og Regalier anvendes og bestyres paa den af Stortinget bestemte og for Almenvæsenet nyttigste Maade."

Hovedpoenget i Grunnloven § 19 er at Kongen skal ha styrings- og kontrollmyndighet i selskapet. Disse medlemmer mener at det før det er aktuelt med en endring av statsforetaksloven § 17 om utbytte, bør forholdet til Grunnlovens § 19 derfor utredes nærmere.

Disse medlemmer mener det fremgår av det ovenstående at disse konstitusjonelle argumentene ikke står isolert, men er i godt samsvar med de forretningsmessige begrunnelsene. De spesielle lovformuleringene slik de kommer til uttrykk i statsforetaksloven og spesialreglene for statsaksjeselskap i aksjeloven og allmennaksjelovens § 20, gir således en nødvendig ramme for en aktiv kapitalstyring fra en statlig eieiers side. Disse medlemmer mener at siden staten ikke direkte er representert i selskapenes styrer, er således lovformuleringene nødvendige.

Utbytte

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, viser til at utbyttens nivået i Statkraft er mye høyere enn i andre sammenliknbare bedrifter i kraftbransjen. Det innebærer at selskapet ikke gis tilnærmet like muligheter som konkurrerende virksomheter til å delta i utviklingen. Flertallet minner om at staten er eieier i et selskap som opererer i en restruktureringsbransje, og et kortsiktig hensyn til inntektssiden i statsbudsjettet vil redusere handlingsrommet for selskapet. Et svært høyt utbytte over tid vil således redusere Statkrafts utviklingsmuligheter og langsiktige verdiskapning. Forslagsstillerne har merket seg at Statkrafts styre har lagt til grunn et utbytte for 2004 på 2 mrd. kroner, som er omtrent 50 pst. av resultatet etter skatt. Flertallet finner det uheldig at Regjeringens utbyttepolitikk bidrar til at forretningsmuligheter går tapt, og at muligheten for å skape et aktivt norsk Eiermiljø svekkes.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringens forslag til utbytte fra Statkraft er basert på en totalvurdering av selskapets økonomiske og finansielle

situasjon. Regjeringen har foreslått 3,4 mrd. kroner i utbytte fra Statkraft for regnskapsåret 2004, jf. St.prp. nr. 1 (2004-2005). Dette utgjør 78 pst. av anslått konsernresultat, en reduksjon fra 95 pst. i forhold til året før. Under de forutsetningene forslaget var basert på, innebærer dette at Statkraft vil få beholde 1 mrd. kroner av sitt overskudd. Disse medlemmer vil understreke at når det tas hensyn til at Stortinget i 2003 tilførte Statkraft 4 mrd. kroner i ny egenkapital, betyr det at Statkraft i løpet av kort tid får substansielt styrket egenkapitalen på kort tid med 5 mrd. kroner. Disse medlemmer vil understreke at selskapet er betydelig styrket på kort tid. Sammen med den finansielle fleksibiliteten som selskapet allerede har sikret seg ved tidligere disposisjoner, har Statkraft betydelige muligheter til å realisere sin strategi om å være en ledende europeisk leverandør av miljøvennlig energi.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn tilråde at forslaget om endringer i § 17 i lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak ikke bifalles.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti:

Dokument nr. 8:25 (2004-2005) - om forslag fra stortingsrepresentantene Olav Akselsen, Øystein Hedstrøm og Odd Roger Enoksen om lov om endring

i lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak - bifalles ikke.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til forslaget og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endring i lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak

I

I lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak gjøres følgende endring:

§ 17 tredje ledd nytt andre punktum skal lyde:

I Statkraft SF kan foretaksmøte ikke beslutte utdelt høyere utbytte enn styret har foreslått eller godtar.

II

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i næringskomiteen, den 17. februar 2005

Olav Akselsen
leder

Michael Momyr
ordfører

Vedlegg

Brev fra Næringsdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 8. desember 2004.

Dokument 8:25 (2004-2005) -Utbytte fra Statkraft 2004

Det vises til brev datert 2. desember 2004 fra Stortingets næringskomité med spørsmål vedrørende Dokument 8:25 (2004-2005).

Spørsmål 1

Hva ville utbytte fra Statkraft for 2004 blitt om Regjeringen hadde fulgt opp Stortingets vedtak og lagt styrets forslag til grunn?

SVAR

I brev datert 1. september 2004 fra Statkrafts styre til Nærings- og handelsdepartementet uttaler styret: *"På bakgrunn av årets inntjening og selskapets totale finansielle stilling, forventer styret å kunne vedta et utbytte på inntil 2,0 milliarder kroner for 2004."*

Spørsmål 2

Hva baserer Regjeringen sitt utbytteforslag på? Legges selskapets konsernregnskap eller selskapsregnskap til grunn? Blir utbytteevnen ulik dersom hhv konsernregnskap eller selskapsresultat legges til grunn? Hvis ja, hva skyldes det?

SVAR

Regjeringens forslag til utbytte fra Statkraft er basert på en totalvurdering av selskapets økonomiske og finansielle situasjon. Disse vurderingene tar utgangspunkt i konsernregnskapet, som gir det beste uttrykket for Statkrafts samlede finansielle situasjon. I likhet med tidligere år er derfor utbyttene angitt som en andel av Statkrafts konsernresultat.

Rammen for hva som er lovlig utbytte bestemmes av resultatene i selskapsregnskapet for Statkraft SF og de konserndisposisjoner som ligger til grunn for det. Resultatet i selskapsregnskapet for Statkraft vil normalt avvike fra selskapets konsernresultat som følge av at Statkraft har minoritetsposter i andre selskaper og heller ikke eier alle datterselskaper fullt ut. I konsernregnskapet konsolideres datterselskap mens tilknyttede selskaper inntas med Statkrafts resultatandel. I selskapsregnskapet inntas kun Statkrafts andel av utbyttet fra hel- og deleide selskaper. I tillegg er det en regnskapsmessig forskyvning ved at utbytte fra tilknyttede selskaper først kan regnskapsføres året etter.

Selv om utbyttene er angitt som en andel av konsernresultatet, er Regjeringens forslag på 3,4 mrd

kroner forutsatt å ligge innenfor Statkrafts utbyttekapasitet slik den vil fremgå av selskapsregnskapet. Det vises i denne sammenheng til brev datert 12. november 2004 fra Statkraft til Nærings- og handelsdepartementet, oversendt Stortinget 26. november, hvor det fremgår at *"Det kan legges til grunn med rimelig grad av sikkerhet at Statkraft SF har en fri egenkapital som selskapsrettslig kan utdeles på ca 3,5 milliarder kroner"*.

Spørsmål 3

Er det noen risiko for at det utbytte Regjeringen har lagt til grunn ikke kan utbetales? Hvor mye fri egenkapital er det igjen i selskapet når Regjeringens utbytteforslag er iverksatt? Ligger det juridiske begrensninger i utbytteevnen til selskapet eller noen av datterselskapene? Har selskapet større utbyttekapasitet enn det Regjeringen vil ta ut?

SVAR

Regjeringen har foreslått 3,4 milliarder kroner i utbytte fra Statkraft for regnskapsåret 2004, jf St.prp. nr 1 (2004- 2005) og brev datert 24. november 2004. Dette utgjør 78 pst av anslått konsernresultat, en reduksjon fra 95 pst i fjor. Under de forutsetningene forslaget var basert på, innebærer dette at Statkraft vil få beholde 1 milliard kroner av sitt overskudd. Når det tas hensyn til at Stortinget i 2003 tilførte Statkraft 4 milliarder kroner i ny egenkapital, betyr det at Statkraft i løpet av kort tid får styrket egenkapitalen med 5 milliarder kroner.

Endelige tall for utbytteevne og fri egenkapital vil foreligge først når regnskapet for 2004 er avgitt, revidert og vedtatt.

I brev datert 12. november 2004 fra Statkraft til Nærings- og handelsdepartementet fremgår det at *"Det kan legges til grunn med rimelig grad av sikkerhet at Statkraft SF har en fri egenkapital som selskapsrettslig kan utdeles på ca 3,5 milliarder kroner"*. Dersom Statkraft får gjennomført avtale om salg av andeler i Kraftverkene i Øvre Namsen i løpet av 2004, ble maksimal utbyttekapasitet av Statkraft anslått til 4,5 milliarder kroner. I dette ligger det også at Statkraft vil kunne ha om lag 1,1 milliarder kroner større utbyttekapasitet enn det Regjeringen har foreslått i utbytte, kfr brev fra Statkraft av 12. november 2004.

For øvrig vises det til rammene for utbytteutdelinger i statsforetaksloven § 17 og aksjeloven § 8-1 flg.

Spørsmål 4 og 5

(4) Hvilke selskapsrettslige og skattemessige konsekvenser får utbytteforslaget fra Regjeringen ihht selskapet og selskapets ulike forretningsområder?

(5) Vil vedtatt utbytte få skattemessige uheldige konsekvenser slik selskapet ser det? Om ja, hvor mye lavere måtte utbyttet vært dersom det ikke skulle gitt skattemessige uheldige resultater?

SVAR

Det vises til redegjørelse fra Statkraft datert 12. november 2004, oversendt i brev datert 26. november 2004 fra Nærings- og handelsdepartementet til Stortinget, hvor det presiseres at det fra et skattemessig perspektiv vil være ugunstig med et utbytte som overstiger 3,5 milliarder kroner. Det fremgår videre av Statkrafts brev at utbyttet ikke bør overstige 2,7 milliarder kroner dersom det med rimelig grad av sikkerhet skal være rom for skattemessige disposisjoner. Det er da tatt høyde for usikkerheter knyttet til det foreløpige resultatanslaget.

Det kan ikke utelukkes at utbytteforslaget vil medføre enkelte konsekvenser for Statkrafts mulighet for skattemessige tilpasninger. Dette er det tatt høyde for i regjeringens forslag. I denne sammenheng vil Nærings- og handelsdepartementet minne om at Statkraft er et 100 pst. statseid selskap. Eventuell ekstra skatt fra selskapet vil også komme staten til gode. Om slike forhold vil inntreffe og det nøyaktige omfanget av eventuelle slike effekter vil imidlertid ikke være klart før regnskapet for fjerde kvartal foreligger.

Spørsmål 6

Vil selskapet, konsernet eller noen av datterselskapene, måtte betale korreksjonsskatt om det utbetales utbytte for 2004?

SVAR

I brev datert 12. november 2004 fremgår det at et utbytte opp til 3,5 milliarder kroner trolig ikke vil medføre korreksjonsskatt. Regjeringen har som kjent foreslått et utbytte på 3,4 mrd. kroner.

Spørsmål 7

Vil utbytteuttaket i 2004 medføre noen hinder for selskapets evne til å foreta skattemessige disposisjoner?

SVAR

Det vises her til svar på spørsmål nr 4, 5 og 6 ovenfor.

Spørsmål 8-11

(8) Vil utbytteuttaket i 2004 medføre begrensninger i konsernets muligheter til å realisere sine strategier?

(9) Vil utbytteuttaket i 2004 medføre begrensninger i konsernets muligheter for gjennomføring av planlagte investeringer, utviklingsprosjekter mm?

(10) Vil selskapet etter uttak av utbytte kunne foreta planlagte og ønskede investeringer i miljøvennlig energi?

(11) Vil selskapet etter uttak av utbytte kunne foreta planlagte og ønskede investeringer i infrastruktur?

SVAR

Regjeringens forslag til utbytte fra Statkraft er basert på en totalvurdering av selskapets økonomiske og finansielle situasjon. Statkraft har fortsatt rom for å justere sin balanse slik at den støtter opp under Statkrafts langsiktige ratingmål. Regjeringens utbytteforslag innebærer at Statkraft vil kunne holde tilbake anslagsvis 1 milliard kroner av resultatet. Sammen med egenkapitaltilførselen på 4 milliarder kroner i desember 2003 er kapitaliseringen av Statkraft substansielt styrket på kort tid.

Nye investeringsprosjekter for Statkraft vil alltid måtte konkurrere med alternativet for selskapet, som er å levere overflødig kapital tilbake til eier gjennom en utbytteutdeling.

Med dagens utbyttepolitikk i selskapet sørger eier for kapitaldisiplin og styrket eierkontroll, ved at større investeringsprosjekter må bringes frem for eier, eller finansieres med fremmedkapital.

Regjeringen har med tilslutning fra Stortinget fastlagt eierstrategien for Statkraft, jf St.prp. nr. 53 (2003-2004) og Innst. S. nr. 248 (2003-2004). Det legges til grunn at selskapets strategi er innenfor disse rammene, og for øvrig tilpasset kapital situasjonen.

Statkraft er, som andre selskaper, stilt overfor krav til avkastning på selskapets verdjusterte egenkapital. Det setter igjen rammer for avkastningen på enkeltprosjekter for at de skal fremstå som lønnsomme. Det er selskapet selv som beslutter hvilke investeringsprosjekter som skal realiseres innenfor de rammene selskapet har. I den grad dette innebærer at selskapet må prioritere, vil de minst lønnsomme prosjektene måtte utsettes.

Statkraft investerer for øvrig bare i begrenset utstrekning i infrastruktur.

Spørsmål 12

Vil selskapets egenkapitalbeholdning etter 2004 betegnes som solid? Vil Statkraft svekke seg eller styrke seg i forhold til internasjonale konkurrenter med Regjeringens utbyttepolitikk?

SVAR

Egenkapitalandelen i Statkraft er isolert sett tilfredsstillende basert på det inntektspotensialet som ligger i selskapet. Som det fremgår av svar på spørsmålene 8-11 ovenfor vil Statkraft fortsatt kunne hevde seg i konkurransen med sine viktigste konkurrenter.

Spørsmål 13

Regjeringen legger opp til et fremtidig utbytt nivå på 75 pst. av konsernresultat. Er dette uproblematisk å gjennomføre, eller vil det kunne gi selskapsrettslige konsekvenser?

SVAR

I St.prp. nr. 53 (2003-2004) Statens eierskap i Statkraft SF, forutsatte departementet at *"eier vil kreve et relativt høyt utbytte (i øvre kvartil), beregnet med utgangspunkt i konsernets årsresultat etter skatt og minoritetsinteresser"*. Jf. for øvrig St.prp. nr. 1

(2004-2005): Gul bok hvor det i kapittel 11.4 fremgår at: *"For årene 2006-2008 legges det teknisk til grunn et utbytte på 75 pst. av anslått resultat, noe som innebærer et utbytte på om lag 2,5 mrd. kroner"*.

Selskapets utbyttekapasitet fremover avhenger blant annet av utviklingen i tilknyttede selskaper, disponibel fri egenkapital, Statkrafts egen inntjening mv. Utbyttefastsettelsen for det enkelte år må derfor vurderes konkret, og holdes innenfor lovens rammer.

Spørsmål 14

Hvilket utbytt nivå for fremtiden mener selskapet er best tilpasset selskapets økonomiske ambisjoner fremover?

SVAR

I brev datert 12. november 2004 skriver selskapet at *"et utbytt nivå på inntil 50 pst. unntatt salgsgevinster er tilpasset selskapets økonomiske ambisjoner og vil også være godt innenfor aksjelovens ramme"*.